

ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БОЛНИЧНА И ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ И ЗДРАВНИ ЗАВЕДЕНИЯ КЪМ 31.12.2021 ГОДИНА

1. Лечебни заведения и леглови фонд

Към 31.12.2021 г. в страната функционират 341 заведения за болнична помощ с 54 491 легла, от които 319 болници с 52 246 легла (табл. 1). В сравнение с предходната година лечебните заведения за болнична помощ намаляват с едно, а леглата в тях се увеличават с 275, или с 0.5%.

Заведенията за извънболнична помощ са 2 133 с 1 285 легла, а другите лечебни и здравни заведения - 151 с 1 939 легла.

1. Лечебни и здравни заведения към 31.12.2021 година

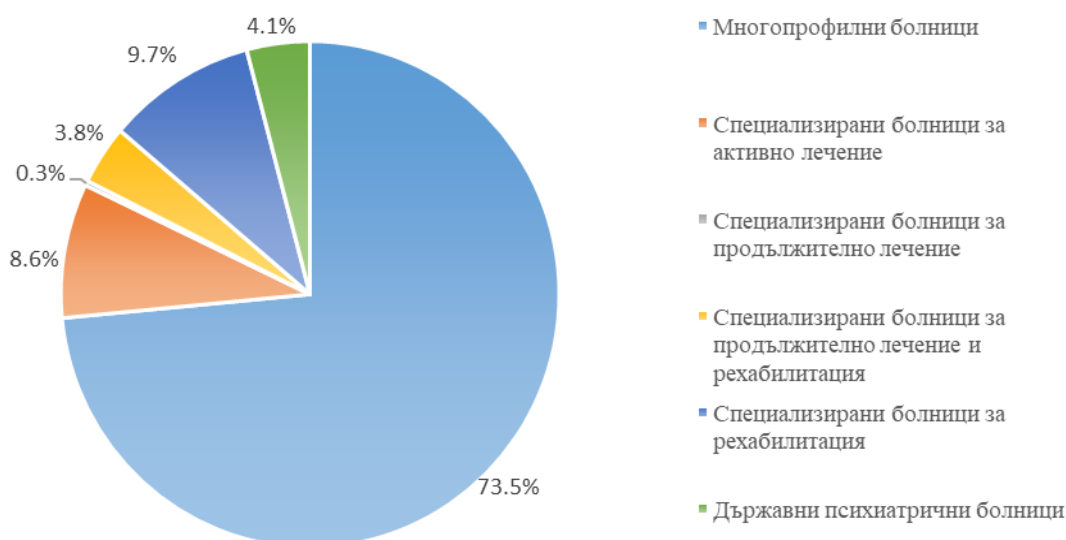
	Заведения	Легла
Лечебни заведения за болнична помощ	341	54491
Болници	319	52246
Многопрофилни болници	182	38418
Специализирани болници	137	13828
Центрове за кожно-венерически заболявания	3	30
Комплексни онкологични центрове	7	1193
Центрове за психично здраве	12	1022
Лечебни заведения за извънболнична помощ	2133	1285
Диагностично-консултативни центрове	111	291
Медицински центрове	766	929
Дентални центрове	56	6
Медико-дентални центрове	53	59
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	1147	-
Други лечебни и здравни заведения	151	1939
в това число:		
Хосписи	47	1325
Центрове за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания	10	160

Заведенията за болнична помощ включват болници, центрове за кожно-венерически заболявания, центрове за психично здраве и комплексни онкологични центрове. Съгласно Закона за лечебните заведения болниците са многопрофилни и специализирани. Към 31.12.2021 г. **многопрофилните болници** са 182 с 38 418 легла, или в 57.1% от болниците е съсредоточен 73.5% от легловия им фонд в страната. Броят на леглата варира в широки граници - от 27 до 1 546. Най-голям е делът на многопрофилните болници, които към края на годината разполагат с от 100 до 299 легла - 42.9%. До 99 легла има в 35.2% от многопрофилните болници. С над 500 легла са 8.2% от този вид лечебни заведения.

Към 31.12.2021 г. специализираните болници са 137 с 13 828 легла. Разпределението им по видове е следното:

- за активно лечение - 74 с 4 487 легла;
- за продължително лечение - една със 145 легла;
- за продължително лечение и рехабилитация - 16 с 1 983 легла;
- за рехабилитация - 34 с 5 091 легла;
- държавни психиатрични болници - 12 с 2 122 легла.

Фиг. 1. Леглови фонд на болниците към 31.12.2021 г. по видове заведения

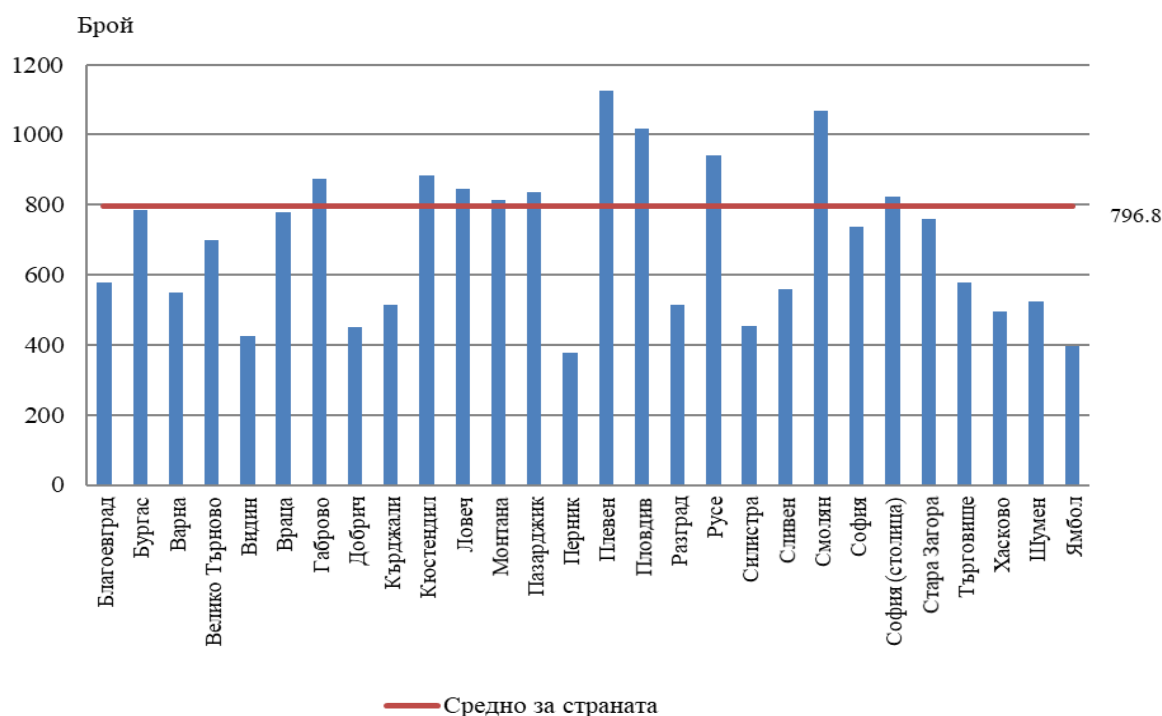
Съгласно методологическите изисквания и прилаганите хармонизирани дефиниции към заведенията за болнична помощ се отнасят и **центровете със стационар**. В края на 2021 г. те са:

- центрове за кожно-венерически заболявания - 3 заведения с 30 легла;
- комплексни онкологични центрове - 7 с 1 193 легла;
- центрове за психично здраве - 12 с 1 022 легла.

Осигуреността на населението с болнични легла в края на 2021 г. е 796.8 на 100 000 души от населението и в сравнение с 2020 г. се увеличава с 12.9 пункта (783.9).

Най-високи са стойностите на показателя в областите Плевен (1 125.3 на 100 000 души от населението), Смолян (1 067.3) и Пловдив (1 017.9), а най-ниски са в областите Перник (378.7), Ямбол (395.2) и Видин (425.1) (фиг. 2).

Фиг. 2. Осигуреност с болнични легла на 100 000 души от населението към 31.12.2021 г. по области

Към 31.12.2021 г. **заведенията за извънболнична помощ** в страната са 2 133 с 1 285 легла за краткосрочно наблюдение и престой. В сравнение с предходната година броят на тези заведения се увеличава с 1.7%, а броят на леглата в тях намалява с 0.8%.

Към **други лечебни и здравни заведения** се отнасят центрите за спешна медицинска помощ, регионалните здравни инспекции, домовете за медико-социални грижи за деца, хосписите, националните центрове без легла, диализните центрове, центрите за трансфузионна хематология, центрите за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания и други. В края на 2021 г. тези заведения са 151 с 1 939 легла, като най-голям е броят на хосписите - 47 с 1 325 легла. В сравнение с 2020 г. броят на леглата в други лечебни и здравни заведения се увеличава незначително (с 0.2%).

2. Медицински персонал

В края на 2021 г. на основен трудов договор в лечебните и здравните заведения в страната практикуват 29 604 лекари (табл. 2). Лекарите по дентална медицина са 7 499, като 6 585 от тях работят в практики със сключен договор с НЗОК. Медицинските специалисти по здравни грижи са 44 451, от които 28 816 медицински сестри и 3 264 акушерки.

- В заведенията за болнична помощ (болници и центрове със стационар) практикуват 17 179 лекари и 38 лекари по дентална медицина. Медицинските специалисти по здравни грижи са 26 340, от които 18 352 медицински сестри.

- В заведенията за извънболнична помощ на основен трудов договор работят 10 255 лекари и 7 082 лекари по дентална медицина, включително всички лекари (6 731) и лекари по дентална медицина (6 585), които работят в индивидуални и групови практики по договор с НЗОК. В другите заведения за доболнична помощ най-голям е делът на лекарите, работещи на основен трудов договор в медицински центрове (1 830) и в диагностично-консултативни центрове (1 296).

- В други лечебни и здравни заведения (вкл. детски ясли и кабинети в училища) към 31.12.2021 г. на основен трудов договор работят 2 170 лекари и 379 лекари по дентална медицина.

2. Медицински персонал

	2020	2021	2020	2021
	брой		на 10 000 души от населението	
Лекари	29717	29604	43.0	43.3
Лекари по дентална медицина	7312	7499	10.6	11.0
Медицински специалисти по здравни грижи	44676	44451	64.6	65.0
Фелдшери	1919	1814	2.8	2.7
Акушерки	3251	3264	4.7	4.8
Медицински сестри	29160	28816	42.2	42.1
Лаборанти (медицински и рентгенови)	5909	5930	8.5	8.7
Зъботехници	1573	1636	2.3	2.4
Други медицински специалисти	2864	2991	4.1	4.4
Население				
На един лекар	233	231	x	x
На един лекар по дентална медицина	946	912	x	x

Практикуващи лекари по пол и възраст

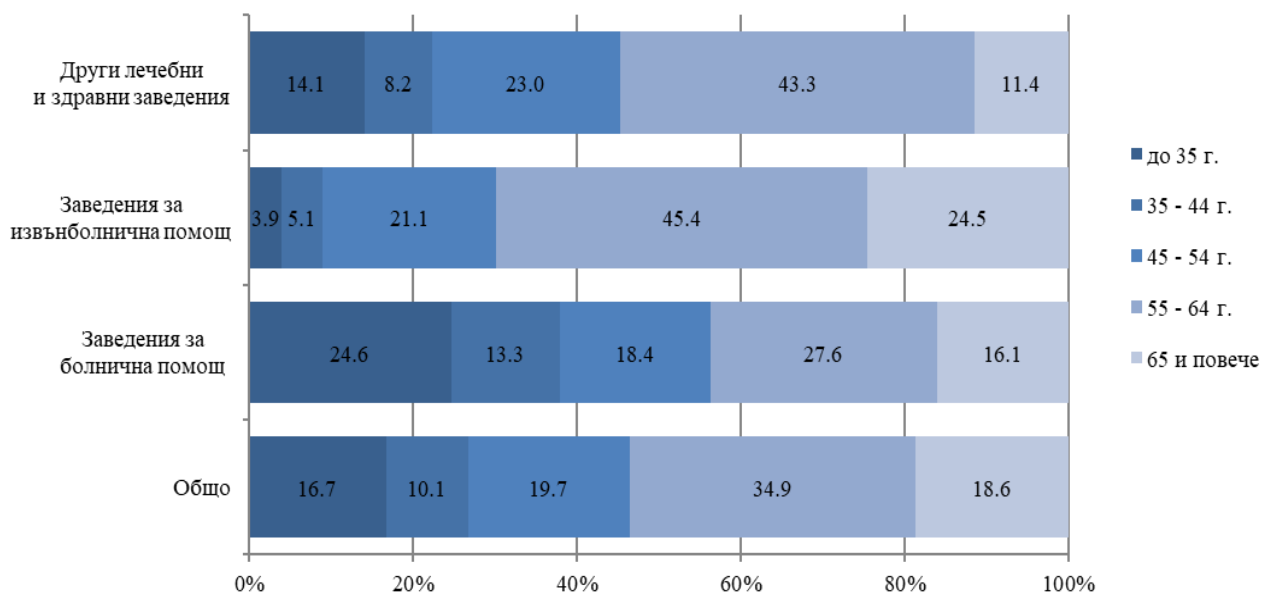
Към 31.12.2021 г. разпределението на практикуващите лекари по пол и възраст е следното:

- мъже - 13 087 (44.2%), жени - 16 517 (55.8%);
- най-голям е дялът на лекарите във възрастовата група 55 - 64 години - 10 338, или 34.9%;
- младите практикуващи лекари на възраст до 35 години, са 4 935, или 16.7%, а най-възрастните (на 65 и повече години) - 5 521, или 18.6%.

3. Практикуващи лекари по пол и възрастови групи към 31.12.2021 година

Възраст (в навършени години)	Общо		Мъже		Жени	
	брой	относителен дял	брой	относителен дял	брой	относителен дял
Общо	29604	100.0	13087	100.0	16517	100.0
до 35 години	4935	16.7	2121	16.2	2814	17.0
35 - 44 години	2982	10.1	1329	10.2	1653	10.0
45 - 54 години	5828	19.7	2696	20.6	3132	19.0
55 - 64 години	10338	34.9	4706	36.0	5632	34.1
65 и повече години	5521	18.6	2235	17.1	3286	19.9

Фиг. 3. Практикуващи лекари на основен трудов договор по видове заведения и възрастови групи към 31.12.2021 година

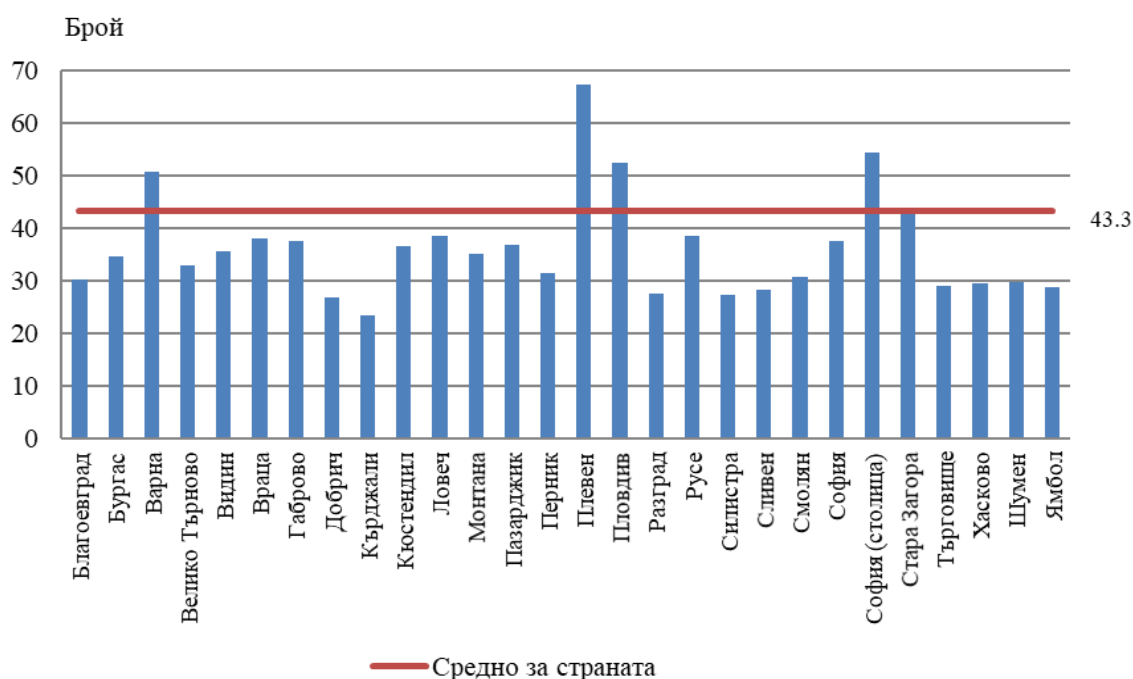
Лекари по специалности

В структурата на лекарите по специалности¹ най-голям е дялът на общопрактикуващите - 3 945, или 13.3% от всички лекари в страната, следвани от практикуващите кардиология - 6.2%, акушерство и гинекология - 5.9%, анестезиология и интензивно лечение - 5.6%, хирургия - 5.2%, и нервни болести - 4.9%. Броят на лекарите, практикуващи пневмология и фтизиатрия, е 596 (2.0%), а инфекциозни болести - 248 (0.8%).

Осигуреност с лекари и лекари по дентална медицина

Осигуреността с лекари в края на 2021 г. общо за страната е 43.3 на 10 000 души от населението, а с лекари по дентална медицина - 11.0. В сравнение с 2020 г. осигуреността с лекари и с лекари по дентална медицина се увеличава незначително (43.0 и 10.6 на 10 000 души от населението).

Фиг. 4. Осигуреност с лекари на 10 000 души от населението към 31.12.2021 г. по области

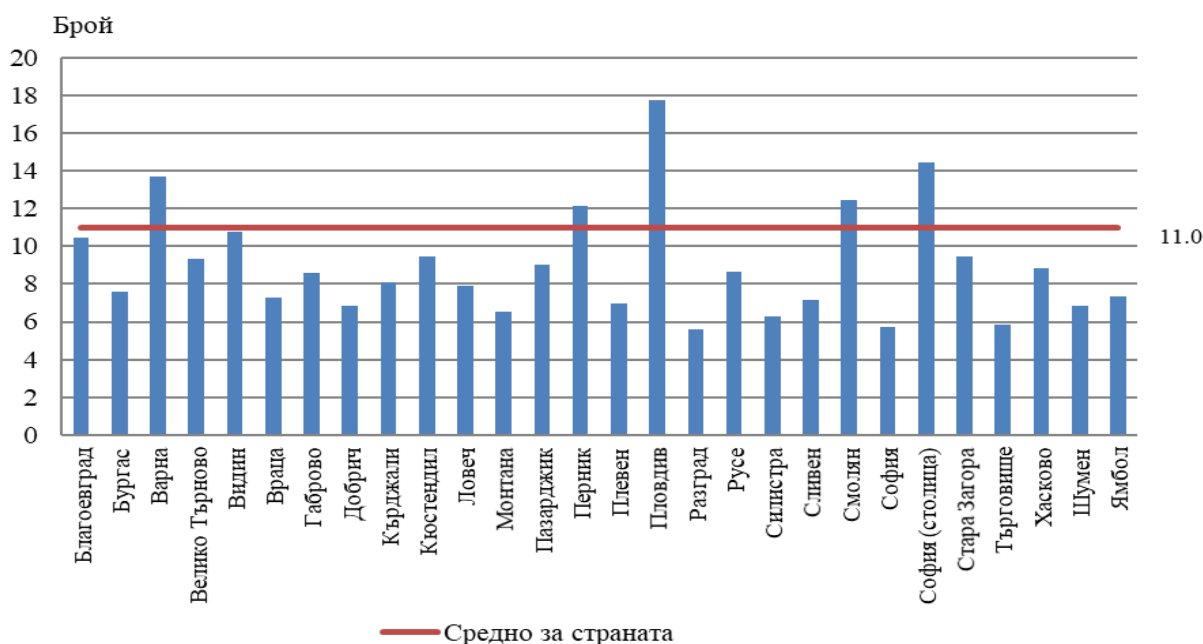

¹ Разпределението на лекарите по специалности се отнася до практикуваната специалност. Включени са и лекарите, работещи в практики за специализирана медицинска помощ. Не са разпределени лекарите, които практикуват по повече от една специалност.

Осигуреността¹ на населението с лекари по области варира от 23.4 до 67.3 на 10 000 души, като най-висока е в областите, в чиито центрове има медицински университети и университетски болници (фиг. 4) - Плевен (67.3 на 10 000 души от населението), София (столица) (54.5), Пловдив (52.3) и Варна (50.7). Най-нисък е показателят за областите Кърджали (23.4 на 10 000 души от населението), Добрич (26.7) и Силистра (27.4).

Осигуреността с общопрактикуващи лекари за страната е 5.8 на 10 000 души от населението и в сравнение с 2020 г. остава непроменена. Най-висок е показателят за областите Плевен (8.2 на 10 000 души), Видин (7.0) и Стара Загора (6.8). Най-ниска е осигуреността на населението с общопрактикуващи лекари в областите Кърджали (3.2 на 10 000 души от населението), Търговище (4.3) и Разград (4.4).

Фиг. 5. Осигуреност с лекари по дентална медицина на 10 000 души от населението към 31.12.2021 г. по области

Осигуреността² с лекари по дентална медицина за страната е 11.0 на 10 000 души от населението. Най-висок е показателят за областите Пловдив (17.8 на 10 000 души), София (столица) (14.5), Варна (13.7) и Смолян (12.5). Най-ниска е осигуреността на населението с лекари по дентална медицина в областите Разград (5.6), София (5.7), Търговище (5.8) и Силистра (6.3 на 10 000 души от населението) (фиг. 5).

¹ При изчисляването на показателя за страната са включени лекарите, които обслужват населението на повече от една област.

² При изчисляването на показателя за страната са включени лекарите по дентална медицина, които обслужват населението на повече от една област.

Методологични бележки

Статистическото изследване на лечебните и здравните заведения осигурява информация за здравната мрежа по видове лечебни и здравни заведения и териториалното им разпределение, както и за медицинския персонал по специалности и категории. Методологията на изследването е в съответствие с методологическите указания на Евростат за практикуващите медицински специалисти.

Данните от изследването се отнасят към 31.12. на съответната година.

Легловият фонд включва броя на действително разкритите и временно закритите за срок по-малък от шест месеца легла, но не включва временно разкритите легла.

При анализ на данните за здравната мрежа трябва да се има предвид, че броят на заведенията и легловият фонд се променят не само в резултат на разкриване и закриване на заведения, но и поради промени, свързани с преобразуване на заведенията от един вид в друг или обединяване на заведения.

При анализиране на данните за осигуреност на населението с медицинска помощ по области трябва да се имат предвид специфичните особености на медицинското обслужване. Лечебните заведения не са свързани пряко само с обслужването на населението на едно населено място или община и достъпът до медицинска помощ е свободен. Голяма част от заведенията обслужват населението на една област или група общини, а специализираните заведения обслужват населението на няколко области. Заведенията с национален обхват, независимо от тяхното местонамиране, обслужват населението на цялата страна.

В броя на медицинския персонал (физически лица) се включват практикуващите в лечебните и здравните заведения, независимо от ведомствената им подчиненост. Не са включени данни за работещите извън страната медицински специалисти и за тези, които не работят непосредствено в лечебните заведения - например във фармацевтичната промишленост.

За 2010 г. има прекъсване на динамичните редове по отношение на териториалното разпределение на лекарите и лекарите по дентална медицина, както и на разпределението на лекарите по специалности. Медицинските специалисти, които работят в практики по договор с НЗОК, обслужващи повече от една област, респ. община, са включени в общия брой на медицинските специалисти за страната (областта), но не са разпределени по области (общини).

Разпределението на лекарите по специалности е в съответствие с Наредба № 1 от 22 януари 2015 г. на Министерството на здравеопазването (изм. и доп., ДВ, бр. 96 от 19 ноември 2021 г.) и се отнася до практикуваната специалност. От 2010 г. лекарите, работещи в практики за специализирана медицинска помощ по договор с НЗОК, са разпределени по специалността, по която практикуват. В случай че работят по повече от една специалност, са включени в общия брой на лекарите, но не са разпределени по специалности.

Показателите за осигуреност на населението с болнични легла и с медицински специалисти са изчислени с броя на населението в края на годината.

Повече информация и данни от изследването „Лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ и здравни заведения“ са достъпни в Информационна система „Инфостат“ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=58) и на сайта на НСИ (www.nsi.bg), раздел „Здравеопазване“.